

Second - **R**ight

卷之三

Дозволено цензурою. Г. Рига, 11 декабря 1886 года. — Друдаас пе hillschun un archamati-deutschla un burthi-lebela Ernst Blates. Най, пе Zetter hoinitaas.

THE WORLD'S LITERATURE

in 1881. Under

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

Author	Title	Price
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.
John Greenleaf Whittier	POETRY	12s.

zeribahm naw nekahda droscha pamata. Ar to
faweenibā ari isplahtijahs walodas, ta Bulgari,
ja Kreewija nepagehretu, Iai Mingreljas knass
tiltu eezelts par Bulgarijas waldneku, fawā
sobranje jeb sapulje stahschotees vee jauna wald-
neka iswehleschanas un weenbalfigi iswehleschot
Battenbergas prinzi Aleksanderu par fawu wald-
neku. Anglija un Austrīja tahda waldneeka
iswehleschana stahschotees us Bulgaru puši.

Us schihm walodahm fibmejotees, kahda Wahzijas awise isslaaidro: Ispauftahm walodahm par Anglijas Lehnineenes valihdsechanu pēe Battenbergas printscha eezelschanas atmēnts nopeetnis pamats zaur Kreewijas un Austrijas isturefchanos. Austrija, weenīs prahcis buhdama ar Wahzijas politiku, nelawejahs isslaaidrot la mehginajums, Battenbergas prinzi atkal uszelt us Bulgarijas trona, esot tahds folis, lo Kreewija nelad ne-ataufshot. Zitas leelmalstis lischot preelfschā, ie mājodsatu. Lai Kreewija ar fānu bulgāru nomu

Austrijas-Ungarijas valstie dauds to tautibū, tapebz schai valstiei arweenu leela galwas lausīschana ar tā sauzamo tautibas jautajumu. Bei-
dsamā laikā tika noturetas ministru sapulzēs tika pahspreesta islihdsinachanas leeta e Rumeneem.

apakat dotees us Bulgariju, zaur to padarijus galu, ka esot nodomajis aiszetoſ us ahrsemehm un proti us Egipti. Nahda Wahzijas awise rakta, ka printscha Aleksandera aiszetoſchana us Egipti noteelot us augstaku wehleschanu.

Kommisjija, kureai bija finas jakrabj par finamo
kara-spehku pawairoshanas preelschlikumu, winu
veelideenu sawus barbus beiguse. Sapulge tika
finots, ka preelsch mineta preelschlikuma esjuhtiti
107 luhguma ralsti ar 19,400 paralsteem un
pret preelschlikumu 7 luhguma ralsti. Preelsch-
likums pats nahks hot otrdeenu sa-eimā pee pahr-
spreeschanas.

Draudsga islihgshana starp diweem Franzijas politikas wihireem Ferri un Freisine, kura notika jaun Franzijas republikas prezidenta Grewi pēpalibdsechanu, Franzuschu awisehm wehl dod deesgan lo rakstit un runat; daschass awises pat usbrukl prezidentam Grewi, kueam pehz winu domahm tahds islihdsinashanas darbs nepeenahzees. Islihdsinashana starp abeem politikas wihireem notiluse, lai republikanu partija stiprinos. Ferri'am ir shws pretineeks Wilsons, prezidenta Grewi snots, bet leelas leetas pret Ferri ne-isdarihs. Tas apstahllis, ka winsch d samee preelschlīkumi sihmeschotees us fchahdeem preelschmeteem: strahdneekeem alga ismalkajam tibrā naudā, dserfchanas (schuhposchanas) lait aprobeschojama, seeweeshu un behrnu darbs ee grosams labakā lahrtibā un lihdsigi preelschlīkumi. Strahdneeki no sawas pusēs pilnigi atsinuschi ka waldbiba gribot wisu darit, lai winu fahwolk pahrlabotu, tomehr schim brihscham tilai laba zeribas, zil tahtu tahs peepildisees, to israhdihi nahlamibā. Pee schihs paschas reisas peeminamē ka Belgijas waldbiba wisu darihs, lai strahdneeki taifnos prasijumus eewehrotu.

presidenta snots, winam mas valihdsehs, jo presidents Grewi ir wihrs, kas ne no weenas partijas neleelahs grofitees waj staigatu tahdu zetu, kas wiſai ſemei nahltu par ſlahdi, tapebz ari nepabaltihs Wilſona zenteenius, tapebz ka tas ir wina snots. Wilſonam ic laba teefaa veeriteju, ihpaſchi ſtarb awiſchneeleem. Winsch manija, ka weens pats neka newareſchot panahlt un tatschu winsch pehz tam dſinahs, greis tilt par finanzminiftri. Weena ministerija nahza pehz otrs, tomehr winsch aur to neka nepanahaa, jo nebija neweena, us Sawā laika jaw ſinojam, ka pahwests iffazijiſchehloſchanos par Italijas waldbu, ka ta faw walſti apſpeeschot latolu baſnizas teeſibas. Ne raugotees us pahwesta ſchehloſchanos, Italijas waldbu turpina fawu apſpeefchanas likumi preelsch kloſteereem, pat ſchāi nedelā wehl notiku ſchas lahdas iſraidiſchanas if kloſteereem. K pats par fewi protams, tad pahwesta waldbiſ us ſchahdeem notikumeem neklatahs ar weenaldſi gahm aqim, daschi pat jaw pareds leelakus ne meerus ſchihs leetas deht.

Par Portugalu ne-efam ilgu laiku siinojuschi tapehz schoreis lahdus wahrdus peeminefim. Portugalas tautas weetneelu sapulze tagad flehgta Jauna wehleschana notilfees 15. februari. Brihwprahtigo partijs israhdiusehs par stipraku utamdeht pahrgrofiba notiluse. Wifa ta leet notiluse ta: pee bijuschtahs wehleschanas dabuj wirskolu konservatiwo partijs, bet par sapulze presidentu tila eezelts brihwprahtigo partijs lozellis. Ministerija no sawas puves wifus dariaj wisadas reformas eewesbama, lai brihwprahtig partijs apmeerintu, tomehr galu galds ta isnahza ka sapulze bija flehdsama un februara mehnes jaftahjahs pee jaunahm zelschanahm.

Par Analiju singiot. hubtu veeminams. f

Par Angliju jindot, buhtu peemintams, Selisberis ari usnemshot otru wadona weetu tapehz ka neweens zits nerodahs, kas to weet gribetu usnemtees ispildit. Schim brihscham gan buhtu libdsets, tamehr waj Selisberim buhs tidauds wałas un eespehjas, abas weetas peenahzigi isgildit, tas pawisam zits jautajums; tomehka paredsjams, Selisberis ar sawu ministerij laikam ilgi naturefes.

Isgabjuscha zetortdeena Londonē sapulzejah kahdi 400 libds 500 zilwelu pee kahda tureena nebaeu nema. Mini mifj profisie derbu seidene

pahri gadeem isgudroja weelu, ko nosauza par melinitu. Wehlak to isleetaja pee schauschanas. Preelsch tam tila taisiti trihs massi zeetolfsnisch, preelsch lura uitaifschanas waltsis dewufe 84.000 franku. Kad Franzuschu awises sino, tad schaujamä bumbas, kas ar melinitu pilditas, ihfakâ lailâ fadausot tahs zeetalas leetas. Bulansche nu pats grib pahrleezinatees, waj teescham meli- nitam tahda eespehja.

Parise, 28. dezembris. Bulgaru deputazija sche atbrauza. Ahrleetu ministers Flourens, winu peenemdams, issazija tahs domas, ka labalais lihdseklis preelsch tagadejo gruhtibu nowehrschanas efot: valkaufit Kreewijas wehlejumeem; Franzijai nabagu nama. Wini wiñ prafija darbu, sazidami ka ais darba truhkuma efot heidsamâ postâ no grimuschi. Kad deputazija no scheem darbu luhs dsejeem tila faremti no nabagu nama preelsch neekeem, tad wineem tila isskaidrots, ka efot daud strahdneelu peeteikusches, kureem wajadfigo darbu un petau apgahdat schim brihscham ne-efot ee spehjams, bet preelsch schahdeem truhkuma zeete jeem gahdaschot zaur to, ka teem pañneegschomaifi, zukuru, tehju, kaseju u. t. pr. Zahdu at bildi dabujuschi, darba luhdseji apnehmahs, schahdi pefolijumu atraidit, bet prafit darbu, kas petu atmetot. Bes darba efoschi strahdneeli festdeeni noturejuschi atlal sapulzi, bet kas tur tigis no

Turzijai ar sawu pawalsti, Kretas salu, ar weenu wehl fawa galwas laufishana. Turzijai waldiba no Kretas salas babujuše finas, kriekofchanahs starp tureenas Greeku eedishwota jeem arweenu peenemot leelalu plafchumu u

schahda rihlofchanahs no Greeku konsukeem we
rekot pabalstta un weizinata. Turzijas waldbi
pagebrejuſe no Greeku waldbibas lai ſchi fawu
konsulus Retimā un Kandijā atſauzot atpaka
lihdsigs pagebrejums no Turzijas waldbibas puſ
ari tika iſſazits Greeku fuhtnim Konstantinopel
Kretas generalgubernatoris dabuja pawehli, I
kerotees pee kara eerotscheem, ja tas iſrahbit
par wajadfigu. Winam ſchāi finā dota pilni
waka. Ja Greeku konsuki wehl turpinatu fam
pretlikumigo iſturefchanos, tad generalgubernatora
usdots, lai tos apzeetinatu un no falas iſraibit

Weigās wehl kahda fina pēepsprauschama Amerikas. Anarchistu isbaudfinatais wadoni. J. Mosts, kas sehd wehl arweenu zeetuma, bri scheem ari kahdu finu no fewis dod, kas teel nodrulata anarchistu awise. Tagad atk. Mosts kahdu finu lizis nodrulat fawas partijawise, bet schinī finā winsch nela eewehrojanaw isteizis, kā tilai, ka wina firds efot pilruhtuma un ihgnuma pret zilwelki dīsimuma.

Gefeschfesmes finas

Kahds wahrd's muhsu semkopjeem. Sem schah nofaukuma P. R. kungs istejis semkopjeem e wehrojamas damas, kuras pebz "L. A." o vasneedsam faweeem zeen. Isfitajeem. "New leegt," ta P. R. kungs ralsta, "ka muhsu semkopji arweenu wairak zaaur prahtha apgaismoschar semkopku nezak us questaku stohmossi: alift

semkopibū pajet us augstaku stahwokli; gliht
ehkas teek zeltas, lauku aplopfchana teek pilniga
isdarita, augku koli teek fastahditi u. t. t., -
wahrdu falot; ari zitas semkopibas nobakas te
wairak eewehrotas. Tikai diwi leetas muh
namu tehwı leekahs pawisam aismirufuchi, kure
senak atpalak muhsu tehwu lailds ar swehti
tapa loptas un brangus auglus atnefa. Pr
fchihs ir: "apinu lopfchana" un "alus bruhm
fchana".

fchana. „Kà no saweem tehweem dsirdam, t
agrak apinu audsefchanai ik katrâs mahjâs bij
weetina dahrâa eerahdita, un toref, kur li
topschana bija wehl us toti sema stahwolka, api
bija leelakais pelnas awots. Senak ik katr
swehktôs un weesibâs putoja kannâs paſchu bru
wetais alus, kas bija dauds labals un weſeliga
ſlahpes dſefet, nelâ tagad, kur daschâ kro
atrodahs alus, kas drihsak opfes fulai lihdsig
nelâ alum, un tomehr par dahrqu naudu pet
tams. Tamdehlt buhtu gan laiks, ari ſcho fair
neezibas nodatu eewe hrot. Wehl atrodahs deesg

wezalu wihru, tas abas leetas prot: proti apin
audsinaht un alu bruhweht. Loti buhtu weh-
jaans, lad kahds scho leetu pratejs eefuhti
„laikralstos“ pilnigu pamahgjishchanu, la ap-
audsejami, un it it ihpaschi, la alus bruhwejan
(proti ta, la muhsu tehwi to bruhweja.) De-
scham, tas buhtu svehtigs folis muhsu mah-
faimneezibä! Ari wehl tagad apinu kopscha
brangu pelnu atnesihs, un paschu bruhweto a-

dserot, daschs rublis valiks kabaā." Baltija. No draudīgās puses esam dabujus iehahdu rakstu: „Mock. Вѣд.“ raksta, ka Baltijā Wahzu aprīķu skolu pahrwehrschanas Kreen pilfehtas skolās, un inspektoru eezelschana ptautas skolu usraugeem, notihschot 1887. eesahkumā. Bēhdīgā lailā, dauds weetās, psemneeku pagātu luhgumeem, efot ari eesahktur attlaht peemehrīgās laukskolās sem tautapgaismoschanas ministerijas wadischanas. Tapēfot ari greesta wehriba us priwatskolām, kuri tur leels daudsums. Līdz ar eesahktu mahzībā gadu, kurators ari isslaidrojis, ka mahzība Wahvalodā, winas eekam tilk attauta, bet ka obligatorijska waloda preefschi winahm ir — walti

waloda un ka us preelshneezibas pagahrejum daschu preelshmetu mahzifchana Kreewu walod ir bes aistrunas ja-ispild. Pilsehtas skolu stas pahrwehrstas is Wahzu aprinku skolahr winas jaw tagad ir gluschi ismainits mahzib plans un preelshch rakstis, ka preelsh Kreen walodas ismahzifhanas, jadod nemasak la astoñitundas nedeta. Lihds schim weetigas Kreer skolas, luteri tizigeem mahzelkeem, kuri bij gadihs wift Latweeschi un Igauni, wineem mahzi religiju Wahzu walodā, tagad pehz Wisaugstak mahzibas preelshneezibas spreeduma, ir noteiki ka lutertizigu religijas skolotajeem, Baltij Kreewu skolas, jamahza religija to lauschu walodas: Latweescheem latwissla, — Igaunieem iga nisska walodā.

No Ògres. No tureenq̄s mum̄s raksta: S

I kautkursch sweschneels eenahzis, tuhlit no stalteem
ehrbegeom un muhra laidareem warehs noskahrst
tauschu zenfibu mantas un gara finā, jo kur
muhsu nahkamiba apdrofchinata, tur mums pa-
zelahs brihwas juhtas un mehs drofchi airejam
fawu dsilhwes laiwinu schai bangainajā fadsilhwes
juhrā. — Ogreneneeschi gandrihs wisi sawas mah-
jas eepirkuschi, tikai dascham eet pageruhti ar
ismalkaschanu, newis masu eenahlumu pehz, bet
pa leelakai datai gan tapehz, ka dftali esfatiyes
kroga papus glahsi. Zaur zaurim jasaka, ka
fchejeneeschi uszihtigi puhlahs un zenschahs. —
Dfirnawas sche ir kahdas peezejas, tschetrejas
no tahm peeder mahju grunteekeem, kas tahn
paschi us sawas grunts zehluschi, sweedrus un
publinus netaupidami. Maiseneeschi Karlis.

neescheem ir lihds ar jauno seemu fahlschas
aitas sprahgt ar ta fauzamo uhdens fehrgu.
Elschäss atrodotees ta lihds desmit stopu uhdena.
Bil fahpigi fajuhtams, ka sche tuwumā naw
mahzita lopu ahrsta, kas schahdās nebaltās deenās
waretu buht palihdfigs. — Ka dsirdams, tad
schejeenas pagasta namā, no jauna 1887. gada
fahlot, tilfshot eerihkota biblioteka. Ja tas tee-
scham notiltu, tad brangs folis buhtu sperts us
preekschu lauschu attihstibā, tikai buhtu wehlejams,
ka grahmatas eegahdajot raudfitos us tahdeem
raksteem, kureem jo deriga fatura. Pilnigi zeru,
ta schejeenas bahlelini un seltenites nebuhs kuhtri

laſtichanā. Maifeneeschū Karlis.
No Maunas Jauneneescheem. No tureenās
mums peenahzis fchahds snojums: Mums Jaun-
eneescheem fchinī 1886. gadā usnahza loti leeli
pluhdi, ta ka tilti tika ifszelti un labiba no lau-
keem un seens no plawahm aifnesti, tihri postis
bijā redsot. Behdigā gads, wiſi eenehmumi māſi.
Tagad mums taisihs jaunu teefas mahju pee
wezās laſermas, kur leelskungs dahwinaja 6 puhra-
weetas leeli grunti. To wezo laſermui pahtaisihs

par nabagu mahju, ta tad schini gadâ buhwehs diwas jaunas mahjas. Pagasta skolai wezâ salmu jumta weetâ uslila schindelu jumtu; un wairz kaudim nebuhs bail, ka sem salmu jumta nedrofchi, jo behrneem us behnina bija gulkamas istabas. — Ari weenu nelaimi peedishwojam: Smurgu mahjas gruntneeklam nodega rija, fadega wiñi lini, lopu bariba, pelawas un linu maschina. Rija bij apdrofchinata walsts jeb pagasta sawstarpigâ beedribâ; riju gan walsts ustaifhs, bet kur tad lini no 7000 pehdu, no kam buhtu 7 birklawi isnahkusch. Saimneeklam slahde no lahdeem 900 rublu.

Dankas gruntneekam Behrsinam nosaga sirgu ar wifsem rateem un eejuhgu Zehfis pee Eisen-tahla weesnizaš, us ihfu briydi deenas laitā. Sirgs gan wez̄, bet rati un leetas bij labaš. — Pee mums a tas sahka ſprahgt ar uhdens laiti. Kad uſſchlehrſch, tad eelschas pilnas uhdena. Sehrga zehluſehs no flapja laika. Ja lahds no zeen. „Mahjas Weesa“ laſtajeem pret tahdu laiti finatu labu lihdselli, tad lai luhdsams to darafinamu, jo agrakā ahrſteſchana ſchoreif nelihdſeja. — Rauua krogā oltobra mehneſi tureenas krodfineeks isbehga ar wifu mantu, newaredams renti aif-malhat. Krodfineelu gan atrada, bet ne mantu, nesin, kur ta aifſchmaukufe. Pa Zehkabeem muſchias walde ar teefu jaw likufe mantu uſſihmet par pawaſaras rentes paradu, bet oltobri tikai atrada graudineelu un buſetneelu ar 60 butelehm alus un 3 ſtopi brandwihna, wezu lampu un wezu gultu. Muſchias walde paſpehleja renti un bij ja-eelekt jauns krodfineeks. — Beigas wehl japeemin, ka leekeem darba laudim tagad naw ko ſchelotees, jo jaunbuhwejamais dſeſſ-zeſſch atmet labu neſtau. Rozia

Si Stukmanes. Lihds ar tumschajahm naktim sagtu banda jaw rahwusehs; bet tomehr wehl arweenu pamasam turpina sawu neganto darbu. Osird schurp un turp nosogam tad fasas, ritenus u. t. pr. Nupat St. Leepin mahjas gruntneelam 22. dezembra nakti nosaga is stoffa brangu firgu, fung mehutika. Lihds 102. 11.

tura wehrtiba lihds 100 rbt
Lokstian Upmaleetis.
Pahr Annaasmuischhas kaleja R. Bramberga
nahwi "L. A." dabujuschas schahdas suas:
2. dezembri, pullsten 3 no rihta kahds Lutrinu
pagasta faiinneeks, ar faweeem kalpeem reisā us
Jelgawu brauzot, fastapa 2 werstes no Annas-
muischhas kahdu us zeta apstahjuschos brauzeju,
tas bijis gutus pahr ratu malu pahrlezees.
Domadami, ka tas eeslurbis un aismidiss, grive-
juschi to modinat, bet atraduschi, ka tas ir
afinibm notezejis un bes dsihwibas. Anna-
muischā, kurp atradeji to noweduschi, tas pasihs
par tahs muischhas kaleju R. Braunbergi, tas
1. dezembera rihtā lihds Lipsta stanzijai nobrauzis,
tur atstahjis fawu firgu un dewees pa dselsszetu
us Rigu (ne wis us Jelgawu, kā 50. numurā
sinots), kahdas maschinas datas eepirktees. No
Rigas atpakał brauzot, tas nolawejis Jelgawā
pusdeenas wilzeenu un tamdeht brauzis ar pastu
lihds Lipsta stanzijai, deht fawa firga. No tu-
reenes tas labā flurbā, reisā ar wehl kahdeem
brauzejem, nobrauzis Dobeļe, no tureenes tad

